

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ

СПЕЦІАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТА РЕАБІЛІТУВАННЯ

підготовки бакалавра

спеціальності 016 «Спеціальна освіта»

за спеціалізацією 016.02 Олігофренопедагогіка

освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Силабус навчальної дисципліни «Технічні засоби спеціального навчання та реабілітування» підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка), за освітньою програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Розробники: Гац Георгій Опанасович, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук

Силабус вибіркової навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, протокол № 1 від 30 серпня 2021р

Завідувач кафедри: _____ _____ Кузава І.Б

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань <u>01 «Освіта/Педагогіка»</u> Спеціальність <u>016 «Спеціальна освіта»</u> <u>(016.02</u> <u>Олігофренопедагогіка)</u> Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка та логопедія Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання <u>3</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр <u>5-ий</u>
		Лекції – год.
		Практичні (семінарські) <u>28</u> год.
		Лабораторні <u>26</u> год.
		Індивідуальні – год.
		Самостійна робота <u>86</u> год.
Консультації <u>10</u> год.		
Форма контролю: залік		
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про

викладача Гац Георгій Опанасович,

Вчене звання - кандидат педагогічних наук,

Науковий ступінь - доцент,

Посада: доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: 0954800978, gansgeorgiy@gmail.com

Дні занять (згідно електронного розкладу на сайті університету)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Курс “Технічні засоби спеціального навчання та реабілітування” вивчає питання щодо способів використання існуючих технічних засобів спеціального навчання та реабілітування для покращання якості навчання та життя осіб з обмеженими можливостями (ушкодженнями та дефектами опорно-рухового апарату, нервової системи, порушенням діяльності аналізаторів та інтелектуального розвитку).

Силабус навчальної дисципліни “Технічні засоби спеціального навчання та реабілітування” укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Силабус визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня відповідно до вимог освітньо-професійної програми; алгоритм вивчення навчального матеріалу курсу; необхідне методичне забезпечення; складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

2. Пререквізити: "Вступ до спеціальності "Спеціальна освіта"", "Фізичне виховання", "Основи медичних знань у системі спеціальної освіти", "Теорія і методика адаптивного фізичного виховання", "Теорія і спеціальна методика виховної роботи", "Основи педагогічної майстерності спеціального педагога", "Олігофренопедагогіка з практикумом», "Діагностика та відбір дітей у заклади спеціальної освіти та навчально-реабілітаційні центри", "Методики спеціальної освіти дітей з порушеннями інтелекту і мовлення", "Педагогічні технології навчання через гру".

3. Мета навчальної дисципліни полягає у набутті студентами теоретичних знань та практичних навичок для підбору технічних засобів навчання та реабілітування з різними вадами та захворюваннями та навичками правильного користування цими засобами.

Завданнями навчальної дисципліни є отримання студентом навиків щодо: вимог до технічних засобів спеціального навчання та реабілітування; показів та протипоказів до використання технічних засобів; особливостей використання технічних засобів при різних нозологіях.

4. Результати навчання (компетентності).

I. Інтегральна або ключова компетентність що вживається по відношенню до узагальненого опису кваліфікаційного рівня і виражає головні компетентнісні характеристики даного рівня щодо навчання/професійної діяльності:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної освіти або у процесі професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

II. Загальні компетентності:

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-12. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих.

III. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та

оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики.

СК-18. Здатність будувати педагогічні й соціальні стосунки на основі загальнолюдських та національних цінностей; поєднувати сучасну спеціальну та інклюзивну освітню практику з глибоким осмисленням теорій і технологій видатних педагогів, психологів, лікарів, філософів.

Результати навчання (РН)

ПРН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

ПРН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

ПРН8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

ПРН9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

ПРН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

ПРН13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

ПРН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти. ПРН16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

ПРН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Практ	Лабораторні	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю - контроль на робота Бали
Змістовий модуль 1. Особливості технічних засобів у спеціальному навчанні						
Тема 1. Основні технічні засоби у спеціальному навчанні. Класифікація	16	2	2	12	0	ДС; ДБ 1/2
Тема 2. Особливості використання технічних засобів навчання для дітей з обмеженими можливостями. Техніка безпеки при експлуатації ТЗН.	22	6	4	12	0	ДС; ДБ 3/4
Тема 3. Використання звукових та екранних засобів у спеціальному навчанні	20	4	4	10	2	ДС; ДБ 2/4
Тема 4. Використання мультимедійних технологій у спеціальному навчанні.	20	4	4	10	2	ДС; ДБ 2/4
МК №1						Т 30
Разом за модулем 1	78	16	14	44	4	22 /30
Змістовий модуль 2. Особливості технічних засобів у реабілітуванні дітей з обмеженими можливостями						
Тема 5. Основні технічні засоби у реабілітуванні дітей з обмеженими можливостями. Класифікація	18	4	4	10	0	ДС; ДБ 2/4
Тема 6. Характеристика технічних засобів реабілітування для дітей з вадами зору та способи їх використання.	18	2	2	12	2	ДС; ДБ 1/2

Тема 7. Характеристика технічних засобів реабілітування для дітей з вадами слуху та способи їх використання.	16	2	2	10	2	ДС; ДБ 1/2
Тема 8. Застосування тренажерів у фізичному реабілітуванні	20	4	4	10	2	ДС; ДБ 2/4
Модульна контрольна робота №2						Т 30
Разом за модулем 2	72	12	12	42	6	18/30
Всього годин / Балів	150	28	26	86	10	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Змістовий модуль 1. Особливості технічних засобів у спеціальному навчанні	
Тема 1. Основні технічні засоби у спеціальному навчанні. Класифікація	Види ТЗ у спеціальному навчанні за призначенням; за функціями, які вони виконують; за способами впливу на учнів.
Тема 2. Особливості використання технічних засобів навчання для дітей з обмеженими можливостями. Техніка безпеки при експлуатації ТЗН.	Особливості використання технічних засобів навчання для дітей різних нозологій. Особливості безпечної роботи з технічними засобами навчання в процесі використання їх в навчальному процесі.
Тема 3. Використання звукових та екранних засобів у спеціальному навчанні	Класифікація звукових та екранних засобів навчання. Використання звукових та екранних засобів у навчанні дітей різних нозологій (за вибором).
Тема 4. Використання мультимедійних технологій у спеціальному навчанні.	Використання мультимедійних технологій у навчанні дітей різних нозологій (за вибором).

Змістовий модуль 2. Особливості технічних засобів у реабілітуванні дітей з обмеженими можливостями	
Тема 5. Основні технічні засоби у реабілітуванні дітей з обмеженими можливостями. Класифікація	Визначення поняття технічні засоби, спеціальні засоби. Мета і завдання застосування ТЗ у реабілітуванні. Механізми лікувально-відновлювальної дії ТЗ. Класифікація технічних та спеціальних засобів. Апарати пасивної дії. Основне завдання ТЗ на апаратах пасивної дії. Переваги застосування апаратів пасивної дії. Загальні показання до застосування ТЗ на апаратах пасивної дії. Ефективність застосування апаратів пасивної дії в реабілітуванні. ТЗ активної дії. Блокові апарати. Маятникові апарати. Тренажери. Ефективність застосування ТЗ активної дії. Вимоги до технічних засобів у фізичній реабілітації.
Тема 6. Характеристика технічних засобів реабілітування для дітей з вадами зору та способи їх використання.	Дати характеристику технічних засобів, спеціальні засоби. Мета і завдання застосування ТЗ у реабілітуванні. Механізми лікувально-відновлювальної дії ТЗ. Класифікація технічних та спеціальних засобів. Апарати пасивної дії. Основне завдання ТЗ на апаратах пасивної дії. Переваги застосування апаратів пасивної дії. Загальні показання до застосування ТЗ на апаратах пасивної дії. Ефективність застосування апаратів пасивної дії в реабілітуванні. ТЗ активної дії. Блокові апарати. Маятникові апарати. Тренажери. Ефективність застосування ТЗ активної дії. Вимоги до технічних засобів у фізичній реабілітації
Тема 7. Характеристика технічних засобів реабілітування для дітей з вадами слуху та способи їх використання.	Технічні засоби, що забезпечують передачу інформації на зоровій основі (засоби статичної та динамічної проекції, відеотехніка, лазерні диски, які кодують образотворчі або звукові сигнали). Характеристика технічних засобів, призначених для посилення звуку.
Тема 8. Застосування тренажерів у фізичному реабілітуванні	Застосування тренажерів у фізичному реабілітуванні. Техніка безпеки при застосуванні тренажерів.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються відповідно до критеріїв якості знань. Перескладання модуля відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом

оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проекту) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Назва	Кількість год/занять	Бали за 1 заняття	Загальна к-сть балів
Практичні заняття	28 / 14	1	14
Лабораторні заняття	26 / 13	2	26
Модульна робота 1			30
Модульна робота 2			30
Всього			100

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
2 (1) бали	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
1,5 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
1 (0,5) бал	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, послуговується науковою термінологією. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
0,5 балів	Оцінюється робота студента, який не повно відтворює значну частину навчального матеріалу, недостатньо висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, не користується науковою термінологією. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, вебсервіс Google Classroom), практичні, лабораторні, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- навчальні посібники;
- опорні конспекти лекцій;
- робоча навчальна програма;
- презентації теоретичного матеріалу в Power Point
- контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік, який проводиться у формі тестування. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, написавши підсумковий тест тощо).

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Рекомендована література: Основна:

1.Буйницька О.П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 240 с.

2.Величко С.П., Царенко О.М. Практикум з технічних засобів навчання. Кіровоград:РВГ ІЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. 120 с.

3.Вихляєв Ю. М. Реабілітаційні технології і технічні засоби для відновлення людей з обмеженими фізичними можливостями (на прикладі сліпих) : навчальний посібник; Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут". Вінниця : Рогальська І. О., 2012. 143 с.

4.Вовканич А.С. Вступ до фізичної реабілітації: навч.посібник. Львів: ЛДУФК, 2013. 184 с.

5.Гороль П.К, Гуревич Р.С., Коношевський Л.Л. Технічні засоби навчання: Питання і відповіді. Вінниця, 2016. 138 с.

6.Гороль П.К. Методика використання технічних засобів навчання. Київ : Освіта України, 2017. 165 с.

7.Гороль П.К., Гуревич Р.С. Сучасні інформаційні засоби навчання: Навч. посібник. Вінниця: ВДПУ, 2007. 535 с

8.Гороль П.К., Коношевський Л.Л., Вороліс М.Г. Методика використання технічних засобів навчання в загальноосвітній школі: Навчально-методичний посібник. Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2010. 243 с

9.Использование тренажеров в оздоровительных целях / А. А. Шелюженко, С.А. Душанин, Е.А. Нирогова, Л.Я. Ивашенко. К.: Здоров'я, 1984. 135 с.

10. Материально-техническое обеспечение адаптивной физической культуры: Учеб.пособие / Под.ред. проф. С.П. Евсеева. М.: Советский спорт, 2000. 152 с.

11. Технічні засоби в фізичній реабілітації: Опорний навчально-методичний інтерактивний комплекс / За заг.ред. Т. В. Кухтик. - Краматорськ: ДІТМ МНТУ ім. Ю.Бугая, 2010. 106 с.

12. Ціж Л. М. Актуальні проблеми забезпечення технічними засобами реабілітації осіб з інвалідністю в Україні. Вісник Запорізького національного університету: Збірник наук.статей. - Фізичне виховання та спорт. 2017. №1. С. 183–191.

Допоміжна:

1. Лікувальна фізкультура в санаторно-курортних закладах / За ред. Л.І. Фісенко – К.: Купріянова, 2005. 400с.

2. Медицинская реабилитация в терапии: руководство для студентов и врачей / Под ред. В.Н. Сокрута, В.Н. Казакова – Д.: ОАО УкрНТЭК, 2001. 1076 с.

3. Мухін В.М. Фізична реабілітація. К.: Олімпійська література, 2005. –471 с.

4. Попадюха Ю. А. Технічні засоби для відновлення рухових функцій верхніх кінцівок людини / Ю. А. Попадюха, Н. І. Пеценко // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип. 14. 2009. С. 165–168.

5. Современные методы механотерапии в медицинской реабилитации : науч.-метод. пособие / под ред. И. З. Самосюка. Киев : Науч.свит, 2009. 184 с.

6. Ціж Л., Мазепа М. Соціальний захист осіб з інвалідністю як складова безпеки їх життєдіяльності / Л. Ціж., М. Мазепа // Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України: Матеріали III Всеукр. заочної наук.- практ. конф. (Київ, 21 квітня 2017). К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. С. 150.

7. Ціж Л.М. Місцева кріотерапія як один з ефективних методів лікування дископатії / Л.М. Ціж // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту: Наук.моногр. / За ред. С.С. Єрмакова. Х., 2006. № 5. С. 111 – 113.

Інформаційні ресурси інтернет

1. Закон України "Про реабілітацію осіб з інвалідністю" [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>.

2. Забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.msp.gov.ua/content/zabezpechennya-tehnichnimi-ta-inshimi-zasobami-reabilitacii-specavtotransportom.html>.

3. [http : // www. nbuv. gov. ua/eb/ep. html](http://www.nbuv.gov.ua/eb/ep.html) Електронний фонд наукових публікацій (Київ)

4. . [www. mon. gov. ua](http://www.mon.gov.ua) Міністерство освіти і науки України